

Oriol Riba i Arderiu

(29.08.1923 - 31.05.2011)

Oriol Riba i Arderiu, el doctor Riba, va néixer a Barcelona el 1923 i va morir, el dimarts passat, 31 de maig, també aquí a Barcelona. Era llicenciat en ciències naturals i doctor en geologia per la Universitat de Barcelona amb una tesi sobre la geologia de la serralada Ibèrica. Va ser investigador del Consell Superior d'Investigacions Científiques i catedràtic de la Universitat de Saragossa, on va ser peça clau en la implementació de la llicenciatura de geologia, abans d'arribar com a catedràtic a la Universitat de Barcelona, l'any 1969.

L'arribada d'Oriol Riba a la Secció de Geologia de la Facultat de Ciències va representar una alenada d'aire fresc, tant pel que fa a la renovació científica com a la catalanitat. Acabat d'instal·lar i ja tenia cua de joves llicenciats per treballar amb ell. A la Universitat de Barcelona, va fundar el Departament d'Estratigrafia i Geologia Històrica i va promoure les especialitats de sedimentologia, geologia marina i geologia del petroli, noves en aquell moment i que avui en dia constitueixen tres grups de recerca potents i reconeguts internacionalment.

Oriol Riba era membre de la Secció de Ciència i Tecnologia de l'Institut d'Estudis Catalans des de l'any 1978. També era membre de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, del Consell de Protecció de la Natura i de la Junta de Protecció del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, parc del qual va ser el principal promotor i defensor, després de denunciar l'explotació indiscriminada d'àrids que s'estava fent destruint el patrimoni geològic.

Va ser membre fundador de l'Associació Internacional de Sedimentologia, i el 1992 va rebre la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic de la Generalitat de Catalunya.

En una primera etapa, Oriol Riba es dedicà a la recerca d'hidrocarburs al País Basc, a Navarra, a la Rioja i a la Catalunya central, i també a Guinea i al Sàhara. Després,

centrà la seva atenció en l'estratigrafia i la sedimentologia de la conca terciària de l'Ebre. D'entre els nombrosos treballs que publicà destaquen, per la seva qualitat i l'impacte que van tenir, els que expliquen la dinàmica sedimentària en relació amb l'aixecament de les serralades a partir de les observacions realitzades a les vores de la conca de l'Ebre, en els seus límits amb els Pirineus, i la serralada Ibèrica.

Més que esmentar l'innombrable reguitzell de publicacions especialitzades, permete-me que us en citi només dues que exemplifiquen la seva obra:

El 1997, Enciclopèdia Catalana publicà el seu *Diccionari de geologia*, que s'ha convertit en una obra de referència, no només per als geòlegs de llengua catalana, sinó també per als de llengües veïnes, ja que tots els termes porten també la seva traducció a l'anglès, francès i castellà. És una obra única, exhaustiva, fruit de molts anys de treball rigorós, tant geològic com lingüístic (segur que els gens heretats dels seus pares, en Carles Riba i la Clementina Arderiu, hi van ajudar!), i que honora la geologia del país. Exhaustida l'obra en paper, actualment es pot consultar en obert gràcies al projecte i programa de recerca del diccionari de ciència i tecnologia de l'Institut d'Estudis Catalans.

Els últims vint anys de la seva vida, Riba va orientar la seva investigació a l'estudi del subsòl de la ciutat de Barcelona. Fruit d'aquesta recerca, l'any 2009 va publicar, juntament amb Ferran Colombo, l'obra *Barcelona: la Ciutat Vella i el Poblenou. Assaig de geologia urbana*, editada per l'Institut d'Estudis Catalans. El llibre és una descripció i una anàlisi de les formacions geològiques de la plana baixa de Barcelona entre el riu Besòs i Montjuïc. Revela les interaccions entre l'activitat de l'home i els agents geològics a mesura que anava creixent la ciutat. És un llibre d'un gran interès geològic, amb aportacions en el camp de la sedimentologia, i també un llibre amè per a tot amant de Barcelona. Com diu Carmina Virgili en el pròleg de l'obra, «en el món hi ha poques ciutats que hagin tingut el privilegi d'una història començada ara fa més de vint mil anys, és a dir, d'un territori del qual es tinguin notícies fiables d'allò que hi succeïa fa més de dos-cents segles en l'espai verge que ara ocupem». I això, Barcelona ara ho té gràcies al treball d'Oriol Riba. Del llibre, se n'han exhaurit ja dues edicions i anem per una tercera reimpressió.

Oriol Riba era un científic inquiet, rigorós, incansable i erudit, que va obrir noves vies de treball, desvetllar vocacions i formar mestres.

Text llegit pel senyor David Serrat i Congost en el Ple del dia 6 de juny de 2011